

13.
UTÓSZÓ

Nem akarok meghalni addig,
amíg valamit meg nem látok.
Amíg nem szeretem újra
e gyönyörűszip világot.

Amíg föl nem röpi a szó
a legszebb kelmére, ragyogva,
mely az eget, földet tavaszba,
boldogságba, tűzbe vonja.

Amíg a Month Everest vésője
a Hímalája szikláiba nem vágja:
Mi voltunk, mi vagyunk, mi leszünk
a világmindenség csodája.

Amíg szét nem dörrenti törvényét
a diadalmas élet!
Micsoda ünnep lesz. Ezer alakban--
találkozom, anyám, véled.

Küldi majd millió kürtös dalát
a robajló ember-óceánba...
Nem akarok meghalni addig,
mert akkor hiába életem.
Hiába! Hiába! Hiába!

SIKERTELEN KÍSÉRLETEK A II. INTERNACIONÁLE VISSZAÁLLÍTÁSÁRA

Irtta: Ivanov Szergej

Június 7-től 9-ig Zürichben tartották meg a szocialisták hatodik nemzetközi értekezletét, amelyen tizenkilenc ország szocialista (vagy labourista) pártjainak kiküldöttei vettek részt. A napirenden többek között » a szocialista Internacionálé végleges visszaállításának « kérdése is szerepelt.

Mint ismeretes, a szocialisták első háború utáni nemzetközi konferenciája, amely Londonban 1944 decemberében folyt le és amelyet külön az »Internacionálé visszaállítása« kérdésének megvitatása céljából hívtak össze, elvetette a kérdés megtárgyalását. A Londonban 1945 márciusában ülésező második konferencia bizottságot létesített az Internacionálé visszaállításának előkészítése céljából. De az angliai Clactonban 1946 május közepén megtartott harmadik értekezleten — amelyen a kelet- és délkelet európai szocialista pártok képviselői első ízben vettek részt — a »szocialista Internacionálé« kérdésének megvitatása más fordulatot vett. Ezúttal nem a szocialista pártok háború előtti nemzetközi szervezetének visszaállításáról volt szó, hanem csak az említett pártok előtti bizonyos együttműködés megteremtéséről. A konferencia lemondott az Internacionálé megteremtésének gondolatáról és csupán egy öszszekötő és tájékoztató iroda megszervezésére szorítkozott. Ez az iroda

afféle segédhivatalként működik az angol munkáspárt végrehajtó bizottságának külpolitikai osztálya mellett.

A szocialisták 1946 augusztusában Párizsban tartott negyedik nemzetközi értekezletén már fel sem merült az Internacionálé kérdése. Az angliai Bournemouthban 1946 novembere elején lefolyt ötödik konferencián eltértek az egyes delegációknak az Internacionálé kérdésében vallott nézetei és a konferencia kénytelen volt hivatalosan beismerni az Internacionálé visszaállításának célszerűtlenségét. De ezen az értekezleten mégis megszervezték a szocialisták tájékoztató és összekötő irodájának konzultatív bizottságát, amelyet szintén az angol munkáspárt végrehajtóbizottságának külpolitikai osztályához kapcsoltak. A bizottságra azt a feladatot bízta, hogy tartsa fenn az érintkezést az angol munkáspárt és a többi szocialista párt között.

Meg kell jegyezni, hogy mind a clactoni, mind a bournemouthi konferencián főként a német szociáldemokrácia problémájára irányult az angol munkáspárt delegátusainak, valamint Belgium, Hollandia, Ausztria és a skandináv államok szocialista pártjainak figyelme. Szükségesnek tartották, hogy Schumacher német szociáldemokrata pártját felvegyék a tervezett Internacionálé soraiba és erkölcsi-politikai támogatást és minden más segítséget is megadjanak neki a németországi szocialista egységpárt tevékenysége és befolyása elleni harcban. Schumacher pártjáról olyan kihívó modorban igyekeztek gondoskodni az említett pártok, hogy a keleteurópai országok szociáldemokrata pártjainak egyik képviselője felvetette a kérdést: »Vajjon Anglia nem a Szovjetunió elleni harc eszközéül akarja-e felhasználni a német szociáldemokráciát?»

A bournemouthi konferencia határozatai hivatalosan megfogalmazták a már régóta halott második Internacionálé felszámolását és ugyanakkor kategórikusan elvetették az új szocialista Internacionálé megteremtésének gondolatát.

A munkáspárt vezetői az európai országokban tett látogatásaik során mindig különösképpen kiemelték beszédeikben, hogy milyen nagy jelentősége van a bournemouthi konferencia ama döntésének, amellyel elvetették az új Internacionálé megteremtésének terveit. A zürichi konferencián mégis újból felmerült az Internacionálé kérdése. Az értekezlet zárt ajtók mögött ülésezett. Egyelőre semmiféle hír sincs arról, hogyan folyt le a kérdés vitája. De ismeretes, hogy a konferencia elhatározta »olyan bizottság felállítását, amely kidolgozza a szocialista Internacionálé elméleti alapjait, cselekvési módszereit és megállapítja hatáskörét«. A döntésben utalnak arra, hogy az említett bizottság jelentését csak a bizottság megalakulása után egy évvel bocsátják tárgyalás alá. Más szavakkal: a kérdést újból felvetették és újból elhalasztották.

Ilyenformán az angol munkáspárt végrehajtóbizottságának kezdeményezésére összehívott és annak vezetése alatt megtartott nemzetközi szocialista konferenciákon — az 1944 decemberi londoni értekezlettől kezdve az 1947 júniusában lezajlott zürichi konferenciáig — mindig egy és ugyanaz az eset ismétlődött meg: az Internacionálé kérdését felvetik, megvitatják és elhalasztják.

Ugyanakkor több ízben megismételnek egy szokatlan fogást: a nemlétező és a hivatalosan felszámolt Internacionálé dönti el, hogy milyen új tagokat vegyenek fel vagy ne vegyenek fel nemlétező soraikba. Így például a zürichi konferencián megvizsgálták a Schumacher vezetése alatt álló német szociáldemokrata pártnak a »szocialista Internacionáléba« való felvétele iránt benyújtott kérelmét. Ezt a kérelmet melegen támogatta az angol munkáspárt, a belga, a skandináv és az osztrák szo-

ciáldemokrata párt. A vita eredményeként a német szociáldemokrata párt kérelmét tíz szavazattal öt ellenében elvetették. Négyen tartózkodtak a szavazástól. De rögtön a szavazás után megalakítottak egy külön »összekötő bizottságot« — »a német szociáldemokrata párt erőfeszítéseinek támogatására.«

Ha a német szociáldemokraták bármiféle erőfeszítéséről szó lehet, akkor az mindenekelőtt a német munkásmozgalom egységének megbonthatására irányuló erőfeszítés. Schumacher felszólalt a zürichi értekezleten. Egész felszólalása tele volt a németországi szocialista egységpártra szórt dühös rágalomokkal. E párt fennállása sokkal jobban nyugtalanítja a jobboldali szociáldemokratákat, mint a Németország nyugati megszállási övezeteiben lévő fasiszta csoportok és félfasiszta pártok tevékenysége.

A zürichi értekezlet a bolgár szociáldemokrata párttal szemben sokkal óvatosabb álláspontra helyezkedett, mint Schumacherékkal szemben. Úgy határozott, hogy »vizsgálóbizottságot« kell küldeni Bulgáriába, mielőtt döntenének a bolgár szocialistáknak »az Internacionálé soraiba« való felvételre kérdésében.

Tehát két tényt látunk: egyrészt sikertelen kísérletet tesznek a második Internacionálé visszaállítására, vagy egy újabb szocialista Internacionálé megszervezésére, másrészt itt áll előttünk egy kialakulatlan, »rugalmas«, ellenőrizhetetlen, de mégis működő Internacionálé, illetve valami, ami azt pótolja.

Ügylátszik, ez a helyzet — jelen pillanatban megfelel a nyugateurópai szocialista pártok reakciós vezetési törekvéseinek. Ez mindenekelőtt az angol munkáspárt vezetőségének külpolitikai manőverei szempontjából igen előnyös. Az angol munkáspárt vezetési és újságjai nyíltan védelmezték és védelmezik azt a tételt, hogy nem kívánatos és lehetetlen felállítani olyan nemzetközi szocialista szervezetet, amely széleskörű politikai jogokkal rendelkezne és döntései kötelezőek lennének az egyes nemzeti szekciók számára. Ezt a tételt Dennis Hilly, a munkáspárt végrehajtóbizottsága külpolitikai osztályának vezetője indokolta meg hivatalosan a clactoni konferencia döntéseinek szentelt cikkében. Hilly fejtegetései a következőkben foglalhatók össze.

A szocialista Internacionálé megteremtése lehetetlen és nem is kívánatos, minthogy a különböző szocialista pártok érdekei nem egyeznek meg egymással. E pártok közül sok máris kormányzó párttá vált, néhány pedig kormányzó párttá akar lenni, tehát felelősek országaik állami politikájáért és így egyáltalán nem vehetik figyelembe semmiféle Internacionálé döntését. Ezen kívül az angol munkáspárt és a nagy államok szocialista pártjai nem egyezhetnek bele abba, hogy alávéssék magukat az Internacionálé döntéseinek, melyet valamennyi szekciónak egyenjogúsága alapján teremtettek meg. Ebben az Internacionáléban ugyanis a kis és gyöngye országok szocialista pártjai lennének többségben. Másrészt — hangsúlyozza Hilly — igen sok európai szocialista párt aligha akarná alávetni magát annak az Internacionálénak, amelynek vezetése kikerülhetetlenül a nyugati szocialisták, pontosabban az angol munkáspártiak kezébe kerülne.

Hilly fejtegetései eléggé pontosan tükrözik vissza a kialakult helyzetet. E fejtegetések megmagyarázzák, hogy miért dolgozta ki és miért alkalmazza a gyakorlatban az angol munkáspárt vezetője az egyes szocialista pártok közötti »szabad« érintkezés rendszerét. Az angol munkáspárt vezetősége ennek a rendszernek köszönheti, hogy minden körülmények között a maga kezében tartja számos ország szocialista párt-

ának irányítását, anélkül, hogy bármiféle alapszabály, program, vagy bármiféle nemzetközi szervezet határozatai által megszabott kötelezettségeket vállalna magára. Ez annál is előnyösebb az angol munkáspárti vezetőség szempontjából, mert az említett szervezet esetleg többé-kevésbé azoknak a szocialista pártoknak a véleményét is kifejezné, amelyek az angol munkáspárti vezetőségnek nem tetsző politikát, elsősorban országuk demokratikus erőinek egyesítésére irányuló politikát folytatnak. Tudjuk, hogy a háború utáni Európában vannak olyan szocialista pártok, amelyek felhagytak a jobboldali szociáldemokraták által folytatott, a munkásmozgalom sorainak megbontására irányuló hagyományos politikával.

Az angol munkáspártnak a többi szociáldemokrata párttal szemben elfoglalt álláspontját kizárólag külpolitikája határozza meg, amelyben mint ismeretes, nincs egy szemernyi szocialista tartalom sem és amely Churchill politikájának egyenes folytatása. E politika megvalósításának mechanizmusában egyrészt a konzervatív, reakciós erők támogatásának megnyerésére irányuló kívánság, másrészt a haladószellemű demokratikus erők tömbjének megalakítása és a munkásosztály egysége ellen folytatott harc játssza a főszerepet. Ezzel magyarázható a munkáspárti politikusok engesztelhetetlen gyűlölete a szocialisták és kommunisták cselekvési egységének bármilyen formájával szemben, ezzel magyarázható mindenekelőtt az a tény, hogy a munkáspárti politikusok mindent elkövetnek az egységes munkáspártok megteremtését célzó kísérletek megújítására. Ez a magyarázata annak, hogy különös támogatásukban részesítik a reakciós szociáldemokrata politikusok a megrögzött szakadárokat és igyekeznek veszélyes »álcázott kommunisták« látni minden becsületes szociáldemokratában, aki nem ért egyet ezzel az ártalmas politikával.

Az olaszországi Saragat-párt szakadár tevékenysége, a szocialista párttól való elszakadása, a szocialisták és kommunisták cselekvési egységének megghiúsítására irányuló erőfeszítései azokban a komoly időkben, amikor döntés előtt áll az olasz demokrácia és Olaszország függetlenségének sorsa — mindez beszédes példa arra a politikára, amelyet az angol munkáspártiak a szocialista pártokon belül olyan nagy igyekezettel támogattak.

Mint ismeretes, Giuseppe Saragat — az olasz szociáldemokrata párt vezetőségének más tagjaival együtt — 1946 október 25-én szerződést írt alá az olasz kommunista párttal való cselekvési egységről. Ha a két munkáspárt között nem lett volna meg ez az akcióegység, akkor Olaszország ma sem lenne még köztársaság, nem tudtak volna életbeléptetni más haladószellemű intézkedéseket sem és Olaszország ugyanolyan helyzetben lenne, mint Görögország. Ezt az igazságot mindenki világosan látja. Saragat nagyon jól tudta ezt és mégis mindent elkövetett az akcióegység tárgyában kötött szerződés megghiúsítására. A szocialista párttól elszakadt csoportját »a szocialista Internacionálé szekciójának« nevezte el és e csoport tagjainak az angol munkáspártot ajánlotta követendő példaként ideológiai és politikai téren. Minden valószínűség szerint ugyanazoknak a külső erőknek az utasítására Pever Károly és csoportja is azt akarta csinálni a magyar szociáldemokrata párton belül, amit Saragat csinált Olaszországban.

A bulgáriai »ellenzéki« szociáldemokraták földalatti népellenes és demokráciaellenes tevékenységéről különösen kedvezően ír a nyugateurópai szociáldemokrata sajtó. A zürichi értekezlet — ha burkolt formában is, — védelmébe vette őket. A konferencia nem adott engedélyt az ülés-

seken való részvételre a bolgár szociáldemokrata párt képviselőinek csak azért, mert ez a párt tagja a Hazafias Arcvonalnak.

A francia szocialista párt vezetőinek a nemzetközi munkásmozgalmok kérdéseiben elfoglalt álláspontja lényegében megegyezik az angol munkáspártiak célkitűzéseivel. A francia szocialista párt jobboldali vezetősége az angol munkáspárti vezetőkkel teljesen egy húron pendül és makacs harcot folytat a munkásosztály akcióegysége ellen mind Franciaországban, mind más országokban. A munkásosztály egységét a francia szocialista vezetők úgy igyekeznek beállítani, mintha azt a veszélyt rejténé magában, hogy »a népet két táborra osztja« és »polgárháborút« robbant ki. Ugyanakkor a népi köztársasági mozgalommal és más jobboldali polgári csoportokkal való koalíciót — amely a munkásosztály és a kommunisták ellen irányul — a demokratizmus megtestesüléseként állítják a közvélemény elé. Hogy milyen arcátlanul rágalmaznak francia szocialisták vezetői, azt az a tény is mutatja, hogy Blumnak »a kommunista pártok nemzetietlen jellegéről« szóló tétele az egyik legfontosabb indokul szolgált a brazil kommunista párt megtiltására. Ugyanerre a tételre hivatkoztak a Délafrikai Szövetség kommunista pártjának vezetői ellen indított pör során is.

A zürichi konferencia előkészítése alkalmával Blum cikket írt a »Populaire« című lapba. Ebben a cikkében kifejti a szocialista Internacionálé feladataira és szerepére vonatkozó nézeteit.

»Szocialista kollégáimhoz, elsősorban pedig a nagy európai pártokhoz fordulok. Újból rámutatok annak szükségességére, hogy tisztáznunk kell álláspontunkat, amelyet a nemzetközi szocializmus álláspontjává kell tennünk. Nagyon szomorú lenne, ha az új amerikai kölcsönbérlet, az Európai Egyesült Államok, az európai szövetség és az európai gazdasági bizottság kérdésében a mi európai szocialista pártjaink egymástól eltérő álláspontokat foglalnának el a sajtóban és a hivatalos politikában«.

Blum a továbbiak során megmagyarázta, hogy miben is álljon »a nemzetközi szocializmusnak az említett kérdésben elfoglalandó álláspontja.« Kiderül, hogy »a nemzetközi szocializmusnak magára kell vállalnia a közvélemény hatalmas mozgalmának vezetését. E mozgalomnak kell irányítania az amerikai kezdeményezést ahelyett, hogy elkedvetlenül ellenézze az amerikaiakat«.

Blum külpolitikai »koncepciója« gyors ütemben fejlődik tovább. Április 23-án kifejtette azt a tételét, amely szerint »az amerikai imperialisták az igazi béke előharcosai«. Legfőbb érvként arra hivatkozott, hogy az Egyesült Államok görögországi és törökországi intézkedéseit állítólag az Egyesült Nemzetek Szervezete beleegyezésével és annak közvetlen ellenőrzése alatt hajtják végre.

Egy hónappal később, a »Populaire«-ban május 25-én és 27-én megjelent cikkében azt ajánlja a szocialista pártoknak, hogy az amerikai kölcsönök védelmében indítsanak nagy kampányt a tömegek között valamennyi európai országban. Blum úgy állította be ezeket a kölcsönöket, mint »a nemzetközi szolidaritás megnyilvánulásának bizonyítékait, a nemzetközi rend, a nemzetközi felvirágzás és a nemzetközi megbékélés eszközeit«. Blum, amint látjuk, most már arra szólítja fel a szocialistákat: igyekezzenek meggyúrni a közvéleményt az amerikai bankárok európai politikájának és az európai szövetségnek az érdekében. Blum arra számít, hogy a Szovjetunió »önként távol marad az európai szövetségtől és hogy a kommunisták »önként kilépnek« az egyes országok kormányaiból. Mindebből könnyű kitalálni, hogy ki ellen akarja irányf-

tani annak az Internacionálénak a tevékenységét, amelynek azt javasolja, hogy ilyen politikát folytasson.

Blum új »koncepciójában« tulajdonképpen nincsen semmi új. Csupán azt javasolja, hogy Churchill és De Gaulle gyártmányaira a »nemzetközi szocializmus« címkéjét ragasszák rá. Az »Európai Egyesült Államok« lényegét, szerepét és feladatait Blum pontosan úgy értelmezi, mint De Gaulle, Churchill és az osztrák szociáldemokraták. A különbség csak abban áll, hogy Blum egy kis »szocialista« lévél feleresztve tálalja fel az »európai szövetség« tervét.

A jobboldali szociáldemokraták a szocialista pártok »függetlenségének« és »önállóságának« megőrzéséért vívott harc zászlaja alatt valamint a »nemzeti szuverenitás« védelmének ürügye alatt folytatják a munkásosztály cselekvési egysége ellen irányuló földalatti munkájukat, mind az egyes országokban, mind pedig nemzetközi méretekben. Ezek a demagógikus jelszavak kiáltó ellentétben állnak azzal a ténnyel, hogy a »szocialista Internacionálé« jelenleg működő pótszervezetét teljesen az angol munkáspárt végrehajtóbizottsága és az angol kormány ellenőrzi.

A jobboldali szocialista vezetéknek az Internacionálé kérdésében elfoglalt álláspontját és politikáját csaknem paradox formában fejtette ki egyik felszólalásában Benedict Kautsky, Karl Kautsky fia. A zürichi konferencia előkészítése folyamán (1947 május 16-tól kezdve) a zürichi »Volkrecht« című ujság több számában hosszú cikket közölt »Szükségünk van-e Internacionáléra?« címmel. Benedict Kautsky cikkének bevezető soraiban megállapítja, hogy a szocialista pártok nem foglalnak el egységes álláspontot a jövőbeni internacionálé »alapelveinek« kérdésében. Ezután saját »egyéni nézeteit« fejtí ki ezzel a kérdéssel és »napjaink problémáival« kapcsolatban. Ezek a nézetek a legútszélibb koholmányok és rágalmak bőségszarujának bizonyultak, amelyeket csak valaha is terjesztettek és terjesztenek a munkásosztály és a demokrácia esküdt ellenségei, a szocializmus és a Szovjetunió ellenfelei.

Kautsky kigyót-békát kiált Jugoszlávia, Lengyelország, Bulgária és Románia kormányaira. A lengyel szocialista pártot, a lengyel munkáspártot, a németországi szocialista egységpártot, a sváici »Munkáspártot« — mindezeket a legádázabb ellenségnek tartja Benedict Kautsky. Még Harold Lasky ellen is kirohanást intéz, mert Lasky elismeri, hogy a Szovjetunióban tervgazdaság van, hogy ott megszűnt a munkanélküliség, megszűnt a kapitalista kizsákmányolás.

Nem volna érdemes foglalkozni Kautsky írásaival, ha cikksorozatában nem határozná meg a jövőbeni szocialista Internacionálé hatáskörét és feladatait. Kautsky hangosan kimondta azt, amit a többiek csak gondolnak. Kautsky az Internacionálét egy szovjetellenes hadiárat és a kommunizmus ellen folytatandó harc nemzetközi centrumaként kezeli el, olyan centrumként, amely szakadást igyekszik előidézni a munkásmozgalom soraiban. Kautsky megírta azt, amiről rendszerint nem beszél hangosan a többi jobboldali szociáldemokrata, noha tulajdonképpen arra irányul minden erőfeszítésük.

A jobboldali szociáldemokraták politikáját bonyolult manőverek kísérik és gondosan álcázzák annak igazi céljait. Ez teljesen érthető, mert ez a politika nem élvezi a tömegek támogatását és rokonszenvét. A munkásmozgalom sok keserű tapasztalatra tett szert a háború alatt. A munkásosztály cselekvései egységének szükségessége milliók tudatában él. Ma már ez az egység nem csupán jelszó, hanem a gyakorlatban is megvalósuló hatalmas és nagyarányú mozgalom, mely legyőzi az előtte álló rengeteg akadályt. A szociáldemokrata vezetők reakciós szárnyá-

nak tervei és mesterkedései nemcsak a kelet- és délkelet európai, valamint olaszországi szocialista pártok körében találnak ellenállásra, hanem igen gyakran ama szocialista pártok egyszerű tagjainak körében is, amely pártoknak a vezetősége jelenleg a szociáldemokrácia jobbszárnyának képviselőiből kerül ki.

(Megjelent a moszkvai
»Novoje Vremja« c. folyóiratban)

MINDEN MÁSKÉPEN VAN

írta Sinkó Ervin

Részlet Sinkó Ervin »Tizennégy nap« című regényéből.

Mint hogy csengetésére senki se jött ajtót nyitni, András lehajolt, hogy a kopott barna lábtörő alatt keresse meg a kulcsot. Az csakugyan ott volt. Éppúgy mint mindig. A kellemesen hűvös érintésű kulccsal kezében óvatosan egyenesedett ki s lassan, mint valami sebesült, tette kezét a kilincsre. Becsapva az ajtót, még az előszobában nyomban levette kabátját, majd az ingét. ... nem tévedett: jól hallotta, hogy az előbb, mikor hirtelen lehajolt, az a másik ing, melyet a testén, saját inge alatt csempészett ki, vállban elszakadt. Vigyázva vetette le azt is s ment beljebb, a világos szobába, hogy jól megnézzze. Eddig nem volt rá ideje. Reggel, alig hogy a felügyelő bekiáltott a cellájába, hogy készülődjön, mert szabadon engedik — egy a nyitva maradt cella ajtaja előtt elsiető rab kezéből kis csomag röpillt a lábához. András behúzva az ajtót, kigöngyölte a papírból, melyen hevenvén ceruzával írva állt: »Sallai inge. A politikaiak tegnap óta éhségstrájkban.« András egyik kezével zsebébe gyömöszölte a papírt, másik kezével az inget fogta. Nem volt nehéz kitalálnia, azt akarták, hogy valaki, aki kimegy a világba, hírét vigye az éhségstrájknak — és a világ szeme elé vigye ezt az inget is, amely tele volt megszáradt vérfoltokkal, mint vöröshídi munkások köténye. A spiclivel, akit bedugtak hozzá, könnyen cibánt András. Az már tegnap reggelre eltűnt a cellából. De az inggel! Egyetlen lehetőség volt kivinni innen, ha magára veszi. Ha még a saját inge fölé húzhatta volna — de rá a meztelen testére, érezni a bőrén!

Most azonban, hogy megint kezében tartotta, semmit se érzett a borzalomból, mellyel magára húzta. Csak a szakadást nézte, mintha a legnagyobb baj az volna, hogy valamire, amit rábíztak, nem vigyázott eléggé. De azért ha a szeme csak a kárral volt is elfoglalva, amit a keskeny mellű Sallai véres ingén az ő széles válla ejtett, az esze már mászon járt s mitha az ingtől várna tanácsot, hogy miként teljesítse a hallgatóságos megbízást, melyet utolsó percben ott bent ha véletlenül is, de mégis ő kapott. Mikor a szabadulás percét várta, az volt az elképzelése, hogy nyílegyenesen Olgához, illetve Olga bátyjához, Dalos Péterhez meg Sulyok Elemérhez meg Sági Gyurkához veszi majd útját. De ez régen volt. A rendőrfőtanácsos ma reggel sainálkozva mondta neki: — Tévedés volt, mehet haza, édes fiam — de András látta, már másképp látta, mint első este a professzoros modorú úrnak a szemét. Tudta, hogy ez a szem, bármily messze is lesz ő már a Zrinyi utcától, más figyelő szemeken keresztül ott lesz a nyomában. — A rossz gyerekeket kicsit meg kell verni, de a jó gyerekek nem fecsegnek — mondta a rendőrfőtanácsos barátságos mosollyal s fölemelt ujjal, búcsúzóul. És András most már játszott a gyanútlan, jó családból való, buta urifíút, aki